

W sprawie oświadczenia Rządu i Episkopatu

Autor tekstu: **Michał Pietrzak**

Uwagi prof. Michała Pietrzaka w sprawie opinii przedstawicieli Rządu i Episkopatu z dnia 8 marca 1994 r. (14 kwietnia 1994 r., Warszawa)

Lakoniczne stwierdzenie opinii, iż Zespół (Zespół przedstawicieli rządu RP i Episkopatu Polski) nie dostrzega przeszkód prawnych, uniemożliwiających ratyfikację konkordatu, bez podania argumentacji, świadczy o lekceważącym stosunku do opinii publicznej, podnoszącej różnorodne zarzuty natury prawnej. Trudno jest dlatego podejmować polemikę z tak sformułowaną opinią.

Wydaje się jednak, że wbrew tej opinii, konkordat pozostaje w sprzeczności z art. 82 obowiązującej Konstytucji, utrzymującym nadal rozdział kościoła od państwa, z którego wynika świecki, neutralny wobec religii charakter państwa oraz nakazującym określenie stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w formie ustawy. Sprzeczność ta dotyczy następujących postanowień konkordatu:

1. konkordat nakłada na państwo, nadal świeckie, neutralne wobec religii, obowiązek organizowania nauki religii w szkołach publicznych,
2. konkordat przekazuje funkcje państwowe związane z zawieraniem małżeństwa świeckiego duchownym, co narusza niezależny i autonomiczny charakter państwa oraz prowadzi do lekceważenia przez obywateli prawa państwowego,
3. konkordat narusza prawo do milczenia przez zmuszanie obywateli do ujawniania swych przekonań religijnych wobec instytucji państwowych (szkoła, urząd stanu cywilnego),
4. konkordat wprowadza do systemu prawnego państwa świeckiego różnicowanie sytuacji prawnej obywateli według kryterium wyznaniowego, co stwarza przesłanki ich dyskryminacji prawnej,
5. konkordat narusza konstytucyjną zasadę równouprawnienia obywateli, gdyż odbiera młodzieży katolickiej szkół średnich prawo decydowania o uczęszczaniu na naukę religii,
6. w konsekwencji swego oddziaływania konkordat prowadzi do naruszenia konstytucyjnej zasady równouprawnienia obywateli, gdyż państwo nie jest w stanie zapewnić nauki religii w szkole każdemu uczniowi. Obecnie jedynie wówczas, gdy w klasie jest co najmniej 7 dzieci jednego wyznania. Wątpliwości budzi też sprawa zapewnienia wszystkim wyznaniom możliwości zawierania małżeństwa świeckiego przed duchownymi,
7. konkordat został zawarty wbrew nakazowi art. 82 Konstytucji, który wyklucza formę umowy międzynarodowej (jest to *lex specialis* wobec art. 52, ust. 7 Konstytucji).

*

Tekst publikowany w: „Konkordat Polski 1993. Wybór materiałów źródłowych z lat 1993-1996”. Wybór tekstów: Czesław Janik, Uniwersytet Warszawski, Instytut Nauk Politycznych, Warszawa 1997, przygotowany na zlecenie Polskiej Rady Ekumenicznej.

Michał Pietrzak

Profesor doktor habilitowany, historyk ustroju II Rzeczypospolitej, autor prac na temat wolności prasy, rządów parlamentarnych i odpowiedzialności konstytucyjnej. Pracownik Instytutu Historii Prawa i kierownik jedyne go Zakładu Prawa Wyznaniowego (Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warszawski).

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 16-11-2003 Ostatnia zmiana: 24-02-2004)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2929) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2929>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl